

PROBLEMEN EN UITDAGINGEN VAN VLAAMSE DIËTISTEN

Datum: 5 december 2023

Van: Vlaamse Beroepsvereniging van Diëtisten (VBVD)

Onderwerp: Problemen en aanbevelingen voor de diëtietieksector in Vlaanderen

Inleiding

Dit memorandum werd opgesteld om de problemen aan te kaarten waarmee de diëtietieksector in Vlaanderen wordt geconfronteerd. We willen de aandacht vestigen op de uitdagingen die diëtisten dagelijks tegenkomen en we hopen dat dit memorandum zal bijdragen aan positieve veranderingen in de sector.

Belang van de diëtist

Een diëtist heeft als missie om een optimale voedingsstatus als basis voor welzijn en kwaliteit van leven na te streven voor iedereen. Diëtisten behandelen cliënten met op maat gemaakt voedings- of dieetadvies, met als doel de lichamelijke gezondheid te bevorderen. De diëtist heeft kennis van voedingsgedrag en kan cliënten begeleiden en motiveren bij het volgen van een dieet. De diëtist is direct toegankelijk, waardoor cliënten er zelfstandig of via een huisarts bij terecht kunnen.

Gezondheidsvoordelen: zowel fysiek als mentaal

Uit een artikel van het Nieuwsblad blijkt dat in 2017 acht van de tien meest terugbetaalde geneesmiddelen een ongezonde leefstijl corrigeren. Het RIZIV zou voor die geneesmiddelen 1,3 miljard euro terugbetaald hebben. (1) Volgens experts in het artikel zouden enerzijds een mentaliteits- en leefstijlwijziging en anderzijds een grotere nadruk op preventie het gebruik van die geneesmiddelen fors doen dalen en zo ook de kosten die daarbij gepaard gaan verlagen. Diëtisten zijn de ideale partner om mensen hierin te begeleiden. Zij leveren namelijk effectieve en kostenefficiënte voedingsinterventies om enerzijds de gezondheid te bevorderen en anderzijds de preventie en behandeling van chronische aandoeningen te ondersteunen. (2)

**IN 2017 BLIJKT
DAT ACHT VAN DE
TIEN MEEST
TERUGBETAALDE
GENEESMIDDELEN
EEN ONGEZONDE
LEVENSTIJL
CORRIGEREN.**

Graag benadrukken we ook de cruciale rol van de diëtist als onmisbare schakel in het multidisciplinaire team. De deskundigheid en begeleiding van een diëtist vormen een essentiële bijdrage aan het totale zorgtraject, waarin samenwerking tussen verschillende disciplines centraal staat. De diëtist draagt niet alleen bij aan fysiek welzijn maar is tevens van onschatbare waarde voor de holistische benadering van patiënten binnen het bredere zorgspectrum.

Bovendien wijzen we op de nauwe verbinding tussen voedingsgezondheid en mentaal welzijn, aangezien eetproblemen en mentale gezondheidskwesties vaak hand in hand gaan. In een tijd waarin er aanzienlijke aandacht is voor geestelijke gezondheidszorg (GGZ), benadrukken we dat de diëtist een sleutelrol kan spelen in het ondersteunen van patiënten met deze gecombineerde uitdagingen. Door de focus te leggen op de synergie tussen voedingsadvies en mentale gezondheidsondersteuning, onderstrepen we het toenemende belang van de diëtist in het bevorderen van een algeheel welzijn van individuen.

Financiële voordelen

Het inzetten van een diëtist heeft naast de gezondheidsvoordelen ook financiële voordelen voor de maatschappij. Dat toont een Nederlandse studie uit 2012 aan: “De behandeling van patiënten met overgewicht en daaraan gerelateerde ziekten levert maatschappelijke baten van ruim € 0,4 tot € 1,9 miljard over een periode van vijf jaar. Voor elke € 1,- die wordt besteed aan dieetadvies van deze patiënten krijgt de maatschappij netto € 14,- tot € 63,- terug: € 56,- in gezondheidswinst, € 3,- aan netto besparingen op de totale zorgkosten en € 4,- als productiviteitswinst.” (3)

Tot slot kan geconcludeerd worden dat een ongezonde leefstijl een groot probleem is in onze maatschappij. Diëtisten zijn opgeleid om mensen te begeleiden naar een gezondere leefstijl. Het inzetten van diëtisten zal dan ook voordelig zijn voor onze gezondheid en zal kosten besparen voor de maatschappij.

Samengevat vervult de diëtist een centrale rol in het streven naar een optimale voedingsstatus. Met op maat gemaakt voedingsadvies dragen ze bij aan iemands fysieke en mentale gezondheid, en leveren ze financiële voordelen voor de maatschappij. De diëtist is niet alleen een onmisbare schakel in multidisciplinaire teams, maar speelt ook een essentiële rol in het bevorderen van algeheel welzijn, met bijzondere aandacht voor de connectie tussen voedingsgezondheid en mentaal welzijn.

In wat volgt lichten wij graag de problemen toe waarmee diëtisten momenteel geconfronteerd worden, welke hun professionele handelen aanzienlijk belemmeren. Tevens presenteren wij u enkele aanbevelingen ter verbetering van de aangehaalde hindernissen.

DIËTISTEN ZIJN OPGELEID OM MENSEN TE BEGELEIDEN NAAR EEN GEZONDERE LEEFSTIJL. HET INZETTEN VAN DIËTISTEN ZAL DAN OOK VOORDELIJG ZIJN VOOR ONZE GEZONDHEID EN ZAL KOSTEN BESPAREN VOOR DE MAATSCHAPPIJ.

Problemen in de Diëtetieksector

Ondanks de belangrijke voordelen van het inzetten van diëtisten, kampen diëtisten met een aantal problemen die het werk bemoeilijken.

Beperkte terugbetaling bij diëtisten

1 Dieetadvies wordt slechts in enkele gevallen door het RIZIV (gedeeltelijk) terugbetaald, namelijk bij Diabetes Starttraject en Zorgtraject, bij kinderen en jongeren met overgewicht, bij zorgtraject Chronische nierinsufficiëntie en bij post-Covid-19 zorg. (4) De terugbetaling in deze gevallen telt slechts voor een beperkt aantal sessies. Deze beperkte terugbetaling belemmert de toegang tot diëtetische zorg voor veel patiënten. De terugbetaling moet worden verbeterd om hoogwaardige diëtetische zorg toegankelijk te maken voor iedereen. Begeleiding in een gezonde leefstijl, gewoonte- en gedragsverandering en het verschaffen van verschillende inzichten kan je moeilijk verkrijgen in slechts een paar sessies. Een frequente opvolging is noodzakelijk voor een goede therapeutrouw. Die frequente bezoeken moeten dus ook financieel haalbaar zijn voor iedereen.

Te lage honoraria opgelegd door het RIZIV

2 De huidige honoraria voor diëtisten van sessies die terugbetaald worden door het RIZIV zijn ontoereikend om in een levensonderhoud te voorzien. Het beroep van diëtist is vandaag fundamenteel anders dan het was in 2000, toch is de basis waarop onze verloning wordt berekend niet veranderd. Diëtisten ondervinden financiële druk, wat hun toewijding en kwaliteit van zorg beïnvloedt. Dagelijks moeten zelfstandige diëtisten hun deuren hierdoor sluiten. Het is daarom van essentieel belang dat deze honoraria worden herzien en geïndexeerd om te voorzien in een redelijke, marktconforme compensatie voor diëtisten. Enkel zo zal kwalitatieve diëtetiek conform evidence-based practice behouden kunnen blijven.

Onvoldoende nadruk op preventie

3 Het belang van een gezonde leefstijl en gezond ouder worden groeit in de maatschappij, waarbij een gezonde leefomgeving essentieel is. Diëtetiek, met de diëtist als expert, speelt een cruciale rol in het bevorderen van een gezonde leefstijl. Het huidige systeem voorziet in terugbetalingen voor mensen met bestaande aandoeningen, maar er is te weinig nadruk op preventie voor degenen die risico lopen op deze aandoeningen.

Preventieve maatregelen zijn cruciaal om de volksgezondheid te bevorderen en de kosten van behandeling op de lange termijn te verminderen. Het is belangrijk dat er meer steun komt voor preventieve diëtetische zorg om de gezondheid van de bevolking te bevorderen. Door meer en sneller in te zetten op preventie en mensen daardoor al sneller de weg vinden naar een diëtist, kunnen we vermijden dat een te grote groep leefstijlgerelateerde aandoeningen zoals diabetes type 2 of overgewicht ontwikkelt, beide gekoppeld aan hoge kosten voor onze maatschappij. Bij vermoeden van te veel ongezonde gewoontes en/of ongezond eetgedrag zouden huisartsen sneller de reflex moeten hebben om frequenter naar een diëtist door te sturen. Dit is enkel mogelijk als ook de financiële drempel effectief verlaagd wordt.

Oneerlijke concurrentie met voedingscoaches

Een diëtist behoort tot de paramedische beroepen en de term 'diëtist' is beschermd. Deze bescherming toont aan dat een diëtist kwalitatief en wetenschappelijk onderbouwd advies geeft. Deze bescherming brengt echter ook een probleem met zich mee, namelijk de oneerlijke concurrentie met voedingscoaches, die minder gereguleerd zijn en geen strikte opleiding en ethische normen hebben. Deze oneerlijke concurrentie kan de kwaliteit van zorg in gevaar brengen en kan leiden tot verwarring bij patiënten die niet altijd het onderscheid kunnen maken tussen gekwalificeerde diëtisten en voedingscoaches.

Uitstel uitwerking portfolio in kwaliteitswet

Het is van groot belang dat de uitwerking van de portfolio in de kwaliteitswet een prioriteit blijft en dat de nodige stappen worden genomen om dit proces zo spoedig mogelijk te voltooien. Op deze manier kunnen diëtisten de vereiste documentatie aanleveren en de voordelen van de vernieuwde kwaliteitswet realiseren, wat op zijn beurt gunstig is voor wie op zoek is naar professioneel voedingsadvies.

Aanbevelingen voor verbetering

Marktconforme verloning en automatische indexering

Omwille van de financiële druk die diëtisten ondervinden, dringen we aan op een marktconforme verloning voor diëtisten en op een automatisch mechanisme voor de indexering van lonen, vergelijkbaar met andere sectoren. Dit zal diëtisten helpen om financieel stabiel te blijven en hoogwaardige zorg te blijven bieden. Enkel zo zal kwalitatieve diëtetiek conform evidence-based practice behouden kunnen blijven.

Benadrukken van preventie

Diëtisten zijn goed gepositioneerd om een rol te spelen in preventie, wat essentieel is voor de volksgezondheid. We vragen om een grotere betrokkenheid bij preventieve maatregelen en een meer proactieve benadering van gezondheid. Dit kan onder andere via interdisciplinaire samenwerking binnen ELZ en via scholen/speelpleinen. Wij staan dan ook als beroepsorganisatie achter het charter dat het Preventieplatform (www.preventieplatform.org) heeft opgesteld en trouwens ook door alle andere grote organisaties werd ondertekend. We moeten dringend meer focussen op een preventieve i.p.v. een curatieve gezondheidszorg. De belangrijke rol en expertise van de diëtist wordt momenteel compleet onderbenut.

Uitwerken portfolio kwaliteitswet

Het is van groot belang dat de uitwerking van de portfolio in de kwaliteitswet een prioriteit blijft en dat de nodige stappen worden genomen om dit proces zo spoedig mogelijk te voltooien. Op deze manier kunnen diëtisten de vereiste documentatie aanleveren en de voordelen van de vernieuwde kwaliteitswet realiseren, wat op zijn beurt gunstig is voor wie op zoek is naar professioneel voedingsadvies.

Conclusie

Dit memorandum benadrukt de kritieke problemen waarmee diëtisten in Vlaanderen worden geconfronteerd en biedt aanbevelingen voor mogelijke verbeteringen. We hopen dat dit document zal dienen als een leidraad voor beleidsmakers om de diëtetieksector te versterken en hoogwaardige zorg te waarborgen voor alle patiënten.

Namens het bestuur van de Vlaamse beroepsvereniging van Diëtisten (VBVD)

Kris Gillis

Voorzitter

Referenties

1. De Herdt, C. (2017). Dit zijn de 10 meest terugbetaalde geneesmiddelen in ons land, maar dat zou snel moeten veranderen. Geraadpleegd op 13/11/2023 via https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20171215_03246088
2. EFAD & ESDN Primary Care Statement Paper. The Role of the Dietitian in Primary Health Care. (2022). Geraadpleegd op 13/11/2023 via <https://www.efad.org/wp-content/uploads/2023/09/Role-of-the-Dietitian-in-Primary-Health-Care.pdf>
3. Lammers, M. & Kok, L. (2012). Kosten-batenanalyse diëtetiek. Geraadpleegd op 6/11/2023 via https://www.seo.nl/wp-content/uploads/2020/04/2012-76_Kosten-baten_analyse_dietetiek.pdf
4. VBVD (2023). Tarieven Revalidatieverstrekingen vanaf 1 januari 2023. Geraadpleegd op 6/11/2023 via <https://www.vbvd.be/kenniscentrum/tarieven-terugbetalingen-en-nomenclatuur/tarieven-revalidatieverstrekingen-riziv>